

DLEDU726 - Κοινωνιογλωσσολογία και Διδασκαλία της Γλώσσας

Τίτλος Μαθήματος	Κοινωνιογλωσσολογία και Διδασκαλία της Γλώσσας				
Κωδικός Μαθήματος	DLEDU726				
Τύπος μαθήματος	Επιλογής				
Επίπεδο	Μάστερ				
Έτος / Εξάμηνο φοίτησης	1 ^ο ή 2 ^ο χρόνο / 1 ^ο ή 2 ^ο ή 3 ^ο εξάμηνο				
Όνομα Διδάσκοντα	Μαρία Χριστοδουλίδου Πάρλαλη				
ECTS	6	Διαλέξεις / εβδομάδα	3	Εργαστήρια / εβδομάδα	0
Στόχοι Μαθήματος	<p>Στόχος του μαθήματος είναι η διερεύνηση της σχέσης μεταξύ της διδασκαλίας της γλώσσας και της κοινωνίας και ο θεμελιώδης ρόλος που διαδραματίζουν οι εκπαιδευτικοί στη διαμόρφωση των αντιλήψεων των μαθητών για τη γλώσσα. Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες θα ανακαλύψουν ότι η διδασκαλία της γλώσσας περιλαμβάνει τη διδασκαλία του πολιτισμού και της κοινωνίας που πλαισιώνουν τη γλώσσα.</p>				
Μαθησιακά Αποτελέσματα	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να αναλύουν και να αξιολογούν τα γλωσσικά φαινόμενα που σχετίζονται με την κοινωνία και τη διδασκαλία γλωσσών, όπως το θέμα της στάσης, των προτύπων, της κοινωνιογλωσσικής ανισότητας, της σχέσης γλώσσας και σχολικής επίδοσης κ.λπ. 2. Να ερευνούν τον κρίσιμο ρόλο που παίζει ένας/μία εκπαιδευτικός που διδάσκει γλώσσα στη διαμόρφωση των αντιλήψεων των μαθητών/μαθητριών σχετικά με τη γλώσσα. 3. Να αναλύουν κοινωνιογλωσσικά ζητήματα που σχετίζονται με τη διδασκαλία των γλωσσών, συμπεριλαμβανομένης της σχέσης μεταξύ γλωσσικής ποικιλότητας και κοινωνικών παραγόντων όπως η ταυτότητα, η κοινωνική τάξη και η εξουσία, οι επιλογές κώδικα σε δι- 				

	<p>διαλεκτικές και δίγλωσσες κοινότητες κλπ.</p> <p>4. Να εξετάζουν τις στάσεις απέναντι στη γλώσσα και τον πολιτισμό και τις κοινωνικές και πολιτικές συνέπειές τους.</p> <p>5. Να διερευνούν διαφορετικούς τρόπους διδασκαλίας της γλώσσας όπως εισαγωγή στο μάθημα του λόγου της μαζικής κουλτούρας, κατάρριψη στερεοτύπων μέσα από διδασκαλία της γλωσσικής ποικιλότητας, κ.λπ.</p> <p>6. Να επιδεικνύουν τις σχετικές δεξιότητες για κοινωνιογλωσσική έρευνα.</p> <p>7. Να αξιολογούν κριτικά το υλικό.</p> <p>8. Να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν έρευνα σχετική με κοινωνιογλωσσικά ζητήματα.</p>		
Προαπαιτούμενα	κανένα	Συναπαιτούμενα	κανένα
Περιεχόμενο Μαθήματος	<ul style="list-style-type: none"> • Γλώσσα και κοινωνία: Γλωσσικές στάσεις, κίνητρο και πρότυπα, κοινωνική πολυγλωσσία, γλωσσικός σχεδιασμός και πολιτική. • Γλώσσα και ποικιλότητα: Κοινωνική ποικιλότητα, γλώσσα και φύλο, λειτουργικές ποικιλίες, γλωσσική επαφή, διγλωσσία, εναλλαγή και μείξη κωδίκων. • Γλώσσα και εκπαίδευση: Δίγλωσση εκπαίδευση, διδασκαλία της μητρικής γλώσσας, διαχωρισμός, αφομοίωση, ενσωμάτωση, διάλεκτοι στην εκπαίδευση. • Οι κοινωνικές λειτουργίες της γλώσσας: Πρόσωπο, εγγύτητα και γλωσσική 		

	<p>προσαρμογή, γλωσσικό στυλ προσαρμοσμένο στο ακροατήριο, δίκτυα και πολλαπλά μοντέλα, κοινωνικοί τύποι ταυτότητας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γλώσσα και αλληλεπίδραση: Εθνογραφική μικροανάλυση, διεπιδραστική κοινωνιογλωσσολογία, διαπολιτισμική επικοινωνία, αλληλεπίδραση στην τάξη σε δίγλωσσα περιβάλλοντα. • Γλωσσική και κοινωνική ανισότητα: Η αντανάκλαση των κοινωνικών ανισοτήτων στο γλωσσικό σύστημα, η περίπτωση του φύλου, οι γλωσσικές ανισότητες στο σχολείο, οι προκαταλήψεις των δασκάλων, οι προκαταλήψεις των μαθητών, η προσέγγιση του Basil Bernstein για την ανισότητα στο σχολείο, η ανάλυση της συστημική λειτουργικής γλωσσολογίας για την ανισότητα στο σχολείο. • Κοινωνιογλωσσολογική έρευνα: Το πεδίο των ποσοτικών μελετών ομιλίας, μεθοδολογία, προβλήματα στη μεθοδολογία, γλωσσικές μεταβλητές, επιδράσεις των γλωσσικών μεταβλητών. • Κοινωνιογλωσσολογία και γλωσσικό μάθημα: Διαφορετικούς τρόποι διδασκαλίας της γλώσσας όπως εισαγωγή στο μάθημα του λόγου της μαζικής κουλτούρας, κατάρριψη στερεοτύπων μέσα από διδασκαλία της γλωσσικής ποικιλότητας, κ.λπ.
<p>Μεθοδολογία Διδασκαλίας</p>	<p>Το μάθημα διδάσκεται διαδικτυακά μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας και με τη χρήση διαφόρων διαδικτυακών εργαλείων: εργαλεία επικοινωνίας που εξασφαλίζουν τη σύγχρονη και ασύγχρονη επικοινωνία των συμμετεχόντων (π.χ. τηλε-διασκέψεις, δωμάτια συνομιλιών), εργαλεία συνεργασίας (π.χ. φόρουμ συζήτησης, ιστολόγια, wikis), όπως επίσης και εργαλεία ανάπτυξης περιεχομένου (παρουσιάσεις με σημειώσεις, παρουσιάσεις με αφήγηση). Οι σημειώσεις και παρουσιάσεις του μαθήματος είναι διαθέσιμα προς τους φοιτητές, τις φοιτήτριες μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας σε συνδυασμό με</p>

	<p>εισηγήσεις για μελέτη αναγνωσμάτων (βιβλιογραφία). Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενθαρρύνονται μέσω της πλατφόρμας και των ποικίλων τεχνολογικών εργαλείων να αλληλεπιδρούν με τους συμφοιτητές τους αλλά και με το διδάσκοντα, με σκοπό να αποτελέσουν ενεργά μέλη της διαδικτυακής κοινότητας μάθησης που δημιουργείται μέσα στο πλαίσιο του μαθήματος. Επιδιώκεται η αξιολόγηση των συμμετεχόντων μέσω διαφόρων εργαλείων, ατομικής και ομαδικής δραστηριοποίησης και η αυτό-αξιολόγηση.</p>
<p>Βιβλιογραφία</p>	<p>Αρχάκης Α. & Μ. Κονδύλη (2011). <i>Εισαγωγή σε ζητήματα κοινωνιογλωσσολογίας</i>. Αθήνα: Νήσος.</p> <p>Αρχάκης, Α. & Ιορδανίδου, Α. (1999). Ανάλυση μαθητικού λόγου: στοιχεία προφορικότητας σε μαθητικά γραπτά. <i>Πρακτικά 4ου διεθνούς συνεδρίου Ελληνικής γλωσσολογίας</i>, σελ 543-550. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.</p> <p>Ανδρουλάκης, Γ. (2008). <i>Οι γλώσσες και το σχολείο. Στάσεις και κίνητρα των μαθητών σε δύο ελληνικές ζώνες, στο πλαίσιο μιας ευρωπαϊκής κοινωνιογλωσσικής έρευνας</i>. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Bell, A. (1984). Language style as audience design. <i>Language in Society</i>, 13(2), 145-204.</p> <p>Boutet J. (1984). <i>Εισαγωγή στην κοινωνιογλωσσολογία</i> (μτφρ. Α. Ιορδανίδου, Ει. Τσαμαδού). Αθήνα: Γρηγόρη.</p> <p>Γούτσος, Δ. 2014. Ο προφορικός λόγος στα Ελληνικά. Εκδόσεις Σαΐτα. (Υπάρχει άδεια αναπαραγωγής).</p> <p>Christodoulidou, M. (2013). Linguistic accommodation towards Greek morphology. In G. Rata (ed.) <i>Linguistic Studies of Human Language</i>, 361-373. Athens: Athens Institute for Education and Research.</p> <p>Christodoulidou, M. (2013). Style shifting from Cypriot towards Greek phonology. <i>Journal of Greek Linguistics</i>, 13.1, 54-70.</p> <p>Christodoulidou, M. (2011b). Language style as audience design in Greek and Cypriot Interactions. <i>International Journal of Language Studies (IJLS)</i>, 5.2, 95-108.</p> <p>Coulmas F. (ed) (1997). <i>The Handbook of Sociolinguistics</i>. Oxford:</p>

Blackwell.

Coupland N. & A. Jaworski (eds) (1997). *Sociolinguistics: A Reader and Coursebook*. NY: St.Martin.s Press.

Fasold R. (1984). *The Sociolinguistics of Society: Introduction to Sociolinguistics*. Oxford: Blackwell.

Fasold R. (1990). *The Sociolinguistics of Language*. Oxford: Blackwell.
Halliday M. A. K. (1978). *Language as Social Semiotic*. London: Edward Arnold.

Holmes J. (1992). *An Introduction to Sociolinguistics*. London: Longman.
Hudson R. A. (1996). *Sociolinguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Hymes D. A. (1974). *Foundation in Sociolinguistics: An ethnographic approach*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Hudson, R.A. (1998). *Sociolinguistics*. Cambridge University Press.

Κακριδής-Φερράρι Μ. (2005). *Γλώσσα και κοινωνικό περιβάλλον: Ζητήματα κοινωνιογλωσσολογίας. Α΄ μέρος*. Αθήνα: Παρουσία.

Κωστούλα-Μακράκη Ν. (2001). *Γλώσσα και κοινωνία*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Κωστούλη, Τ. (επιμ.) (2009). *Κοινωνιογλωσσολογία και διδασκαλία της γλώσσας*. Εκδόσεις: Επίκεντρο.

Μικρός, Γ. (2009). *Η Ποσοτική ανάλυση της Κοινωνιογλωσσικής ποικιλίας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Μπασλής, Γ. (2000). *Κοινωνιογλωσσολογία - Μικρή Εισαγωγή*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Στάμου Α.Γ., Πολίτης Π., Αρχάκης Α. (2016) (επιμ.). *Γλωσσική Ποικιλότητα και Κριτικοί Γραμματισμοί στον Λόγο της Μαζικής Κουλτούρας: Εκπαιδευτικές Προτάσεις για το Γλωσσικό Μάθημα*. Καβάλα: Εκδόσεις Σαΐτα.

Labov W. (1972). *Sociolinguistic Patterns*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Labov W. (1972). *Language in the Inner City*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Mesthrie R. J. Swann, A. Deumert & W. L. Leap (2000). *Introducing Sociolinguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Μικρός Γ. Κ. (2009). *Η ποσοτική ανάλυση της κοινωνιογλωσσολογικής ποικιλίας. Θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Milroy L. (1980). *Language and Social Networks*. Oxford: Blackwell.
Μπασλής Γ. (2000). *Κοινωνιογλωσσολογία: Μικρή εισαγωγή*. Αθήνα: Εκδ. Γρηγόρη.

Ντάλτας Π. (1997). *Κοινωνιογλωσσική μεταβλητότητα: Θεωρητικά υποδείγματα και μεθοδολογία της έρευνας*. Αθήνα: Επικαιρότητα.

Παυλίδου Θ.-Σ. (επιμ.) (2006). *Γλώσσα-γένος-φύλο*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη].

Πετρούνιας Ευ. (1984). *Νεοελληνική γραμματική και συγκριτική ανάλυση*. Θεσσαλονίκη: University studio Press.

Romaine S. (1994). *Language in Society*. Oxford: Oxford University Press.

Saville-Troike M. (1989). *The Ethnography of Communication*. Oxford: Blackwell. Trudgill P. (1974). *Sociolinguistics*. Penguin Books.

Wardhaugh R. (1986). *An introduction to Sociolinguistics*. Oxford: Blackwell.

Τσιπλάκου, Σ. & Χατζηγιάννου, Χ. (2010). Η διδασκαλία της γλωσσικής ποικιλότητας: μια παιδαγωγική παρέμβαση. *Studies in Greek Linguistics*, 30: 617-629.

Χριστοδουλίδου, Μ. 2011. Ανάλυση του λόγου της τάξης. *Πρακτικά 1ου Διεθνούς Συνεδρίου Σχολές Επιστημών Αγωγής: Ο ρόλος τους στις προκλήσεις της σύγχρονης κοινωνίας*. Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Frederick, 508-522.

Άρθρα - περιοδικά (ενδεικτικά)

Η βιβλιογραφία επικαιροποιείται τακτικά με άρθρα από περιοδικά όπως:

– International Journal of the Sociology of Language

	<ul style="list-style-type: none"> - Journal of Sociolinguistics - Sociolinguistics and language education - Language in Society
Αξιολόγηση	<p>Η αξιολόγηση του μαθήματος περιλαμβάνει τις ακόλουθες εργασίες και εξετάσεις:</p> <p>Συλλογή δεδομένων 15%</p> <p>Εργασία 25%</p> <p>Δραστηριότητες Δυναμικής Διαδικτυακής Αλληλεπίδρασης 10%</p> <p>Τελική εξέταση 50%</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η συλλογή δεδομένων περιλαμβάνει τη συλλογή κοινωνιογλωσσικών δεδομένων. Μαζί με τα δεδομένα σας, θα υποβάλετε μια σύντομη τρισέλιδη γραπτή αναφορά για τον τρόπο με τον οποίο συγκεντρώσατε τα δεδομένα σας και για τα είδη ποικιλότητας που παρατηρήσατε. • Στην εργασία έκτασης 3.000 λέξεων (γραμματοσειρά times new roman, μέγεθος γραμμάτων 12, μονό διάστημα), είτε: α) θα κάνετε κριτική ανασκόπηση σε ένα θέμα από τον κατάλογο θεμάτων που θα σας δοθεί, αξιοποιώντας τουλάχιστον πέντε άρθρα ή βιβλία στο εν λόγω θέμα, είτε β) θα διεξάγετε τη δική σας κοινωνιογλωσσολογική έρευνα. • Δραστηριότητες Δυναμικής Διαδικτυακής Αλληλεπίδρασης: διαδραστικές συζητήσεις στα forum • Η τελική εξέταση είναι γραπτή εξέταση με κλειστά βιβλία και καλύπτει το υλικό που έχουμε επεξεργαστεί κατά τη διάρκεια του μαθήματος.
Γλώσσα	Ελληνικά